

Гумор Тоцького

Малювання карикатур, пародій, шаржів Леонід Тоцький вважав своїм хобі. Ці роботи, виконані олією на полотні, темперою на картоні та вугіллям на папері, виставлялися на його персональних і загальних виставках.

Вроджене почуття гумору завжди влучно спрацьовувало по життю, дозволяючи Леоніду Григоровичу з честю переборювати різні складні обставини. Це неймовірно, але нудьга, депресія оминали митця, оскільки він багато чого задумав створити і намагався якнайбільше встигнути. А коли стомлювався так, що працювати вже не міг, на душу лягали шаржі та карикатури. В них він висловлювався про те, як жили покоління радянських людей, над чим сміялися або сумували, чому раділи. Ці роботи — зразки гумористичних композицій, політичної сатири (як персональний спротив існуючому ладу), шаржів на колег по цеху, над якими він по-дружньому жартував, коли був вимушений сидіти на нудних засіданнях.

В «Автопортреті» художник кепкує над самим собою. Мовляв, людина я скромна, але все-таки на пошану заслуговую: в одній руці тримаю золоту смальту, другою викладаю над собою німб. Робота «Соцреалізм» розкриває непримириме ставлення митця до панівного соцреалізму, який заперечував існування інших творчих методів. Митець висловився влучною фривольною метафорою.

«Перекур у живописі» — це колаж із журнальних вирізок репродукцій картин на розповсюджену виробничу тему. Художники-соцреалісти, створюючи ідеологічно вивірені твори, в яких зображували сталеварів, комбайнерів, будівельників, часто-густо вкладали в їхні руки цигарки — таким чином виходив суцільний перекур, над чим Тоцький і глузує.

«Наскрізний погляд на народне мистецтво». Матрьошка, пробита ногою. Нехтування народним мистецтвом Леонід Тоцький сприймав боляче, не погоджувався з тим, що значимими є лише так звані «тематичні картини» (в їх радянському тлумаченні), а народне — це дрібничка, ужитковість. Втім, в умовах російсько-української війни картина отримує дещо й інший сенс.

У «Монументальну стіну» вперся лобом Степан Химочка. На ній — перелік численних комісій, художніх рад, відділів різних інстанцій, які він, як і інші

художники, мусив відвідувати, щоб отримати погодження, дозвіл, поставити печатку тощо. Без проходження цих «кіл пекла» реалізація творчого задуму художника-монументаліста була неможлива.

«Вітраж на бетонній основі» — дружній шарж на Івана-Валентина Задорожного, знаного та впливового художника, який на художніх радах зазвичай задавав тон: будемо «приймати» чи «обговорювати»? «Обговорювати» означало, що роботу не затвердять. Леонід Тоцький влучно ухопив і любов Задорожного до вітражів з литого скла, і його пильність до того, а що скажуть «нагорі» партійні органи? Тому зачіска у шаржованого персонажа — в суцільних знаках питання. Заради справедливості, оскільки Задорожний, хоч і зрідка, але все ж таки давав роботам «зелене світло», Тоцький підкреслив це вкрапленнями зеленого кольору.

Тепла приязність відчувається й у шаржі на залюбленого в українську культуру і мистецтво народного художника Степана Кириченка, які він оспівує, граючи на бандурі («Дума про монументальне мистецтво»). По-дружньому жартує митець і над Іваном Марчуком, котрий глибоко задумався над «споконвічним»: «...то що ж було перше: Іван чи яйце?».

«Нитка очікування» — пародія на відому картину художника Юрія Піменова «Ожидание». Тоцький, граючись, об'єднує два виміри: зображення картини та музейний простір, де вона розміщена. Із нервів картинного абонента наглядка музею, користуючись моментом, плете собі панчохи.

Ще одна робота — всемогутня «Лапа», лапа хижака, в золоті та діамантах, про схильність і заступництво якої мріють люди, котрі бажать щось неправомірно зробити або досягти.

Крім виконаних у кольорі гумористичних робіт, Леонід Тоцький залишив по собі й сотні чорно-білих дружніх шаржів на своїх колег — художників, реставраторів, архітекторів, з якими спілкувався і товаришував. Всі вони тим чи іншим чином заслужили на його увагу і викликали бажання це висловити. А в результаті українське мистецтво збагатилося галереєю самобутніх образів сучасників Майстра.

Наскрізна погляд на народне мистецтво | 1985
Полотно, олія. 70×51

Автошарж | 2010
Полотно, олія, золота смальта. 60×60

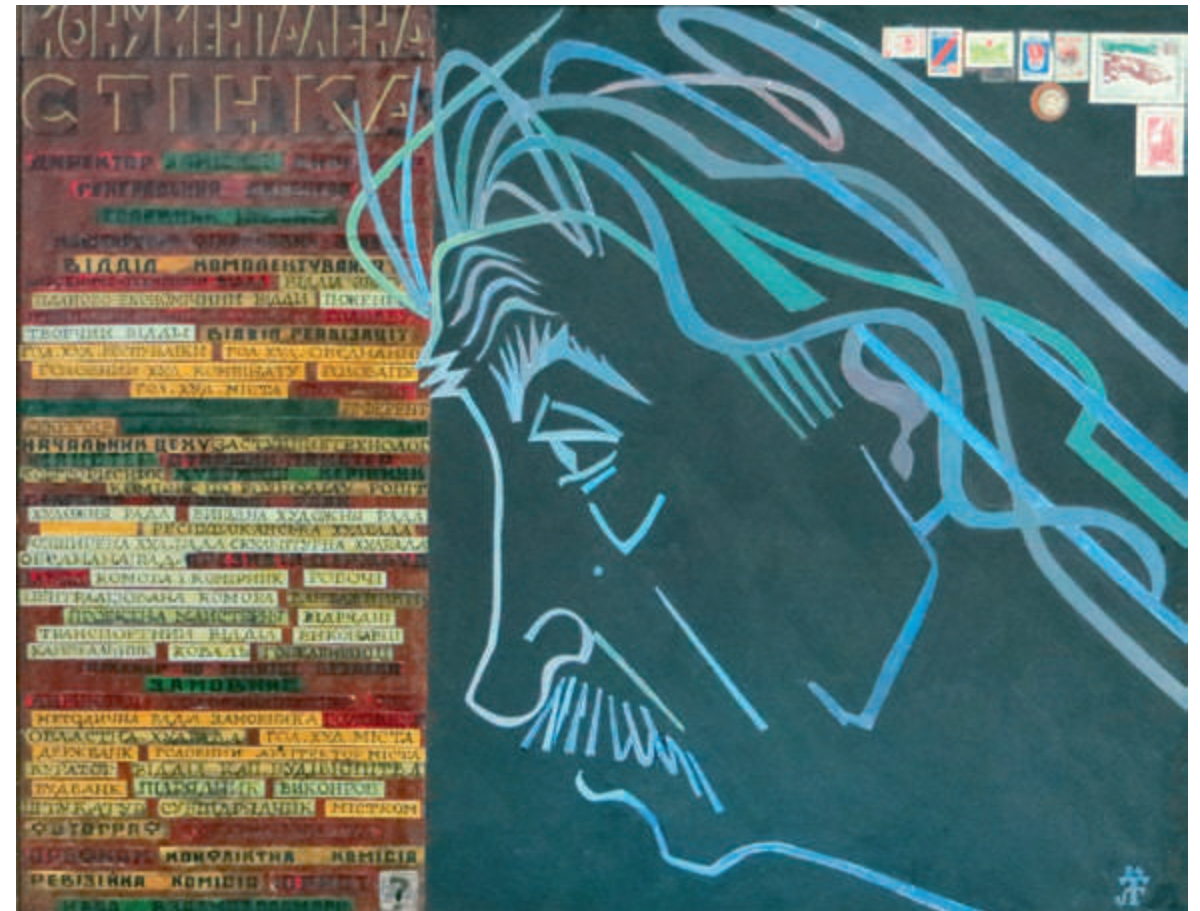
Соцреалізм | 2010
Полотно, олія. 53×57

Перекур в живописи | 1987
Аплікація. 61×61

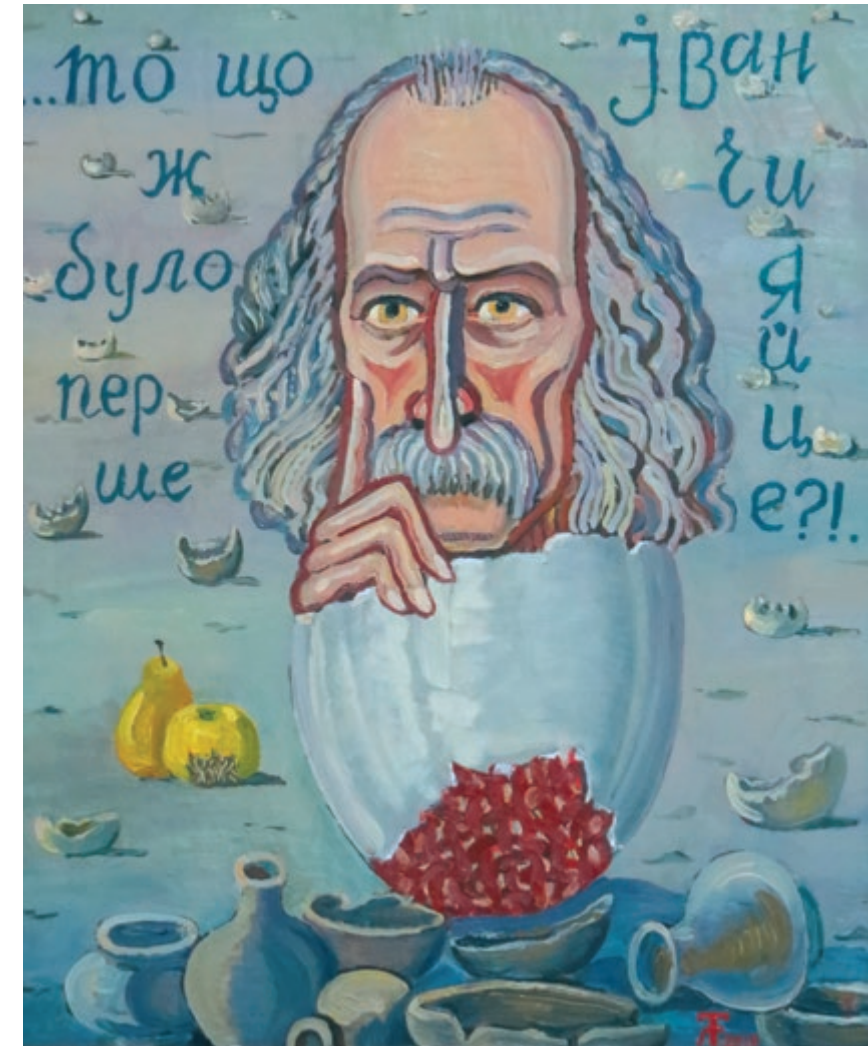
Вітраж на бетонній основі (шарж на Івана-Валентина Задорожного) | 1984
Темпера. 78×67

Монументальна стінка (шарж на Степана Химочки) | 1984
Картон, аплікація. 49×63

Дума про монументальне мистецтво (шарж на Степана Кириченка) | 1997
Картон, аплікація. 85 × 59

...то що ж було перше: Іван чи яйце?! (шарж на Івана Марчука) | 2010
Полотно, олія. 60 × 50

Лапа | 1985
Полотно, олія, золота смальта. 65 × 50

Нить ожидания (пародія на картину худ. Ю. Піменова) | 2010
Полотно, олія. 67 × 47

П'яна пляшка | 1985
Полотно, олія. 70×51

Володимир Пасивенко і Федір Тетянич | 1995
Картон, темпера, аплікація. 86×60

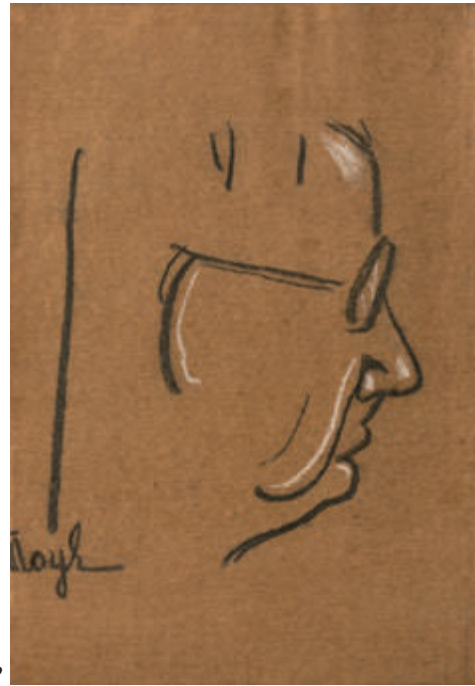
На батьківському тлі (шарж на Олександра і Петра Ганжів) | 1997
Темпера. 65×35

Скочив у гречку | 2010
Полотно, олія. 60×50

1

2

1. Платон Білецький | 1963
Папір, вугілля, крейда. 42×30

2. Володимир Костецький | 1965
Папір, вугілля, крейда. 37×25

3. Микола Бурачек | 1965
Папір, вугілля, крейда. 42×30

4. Алла Горська | 1967
Папір, вугілля, крейда, пастель. 34×34

5. Михайло Брайчевський | 1967
Папір, вугілля, крейда. 42×32

6. Сергій Колос | 1967
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 40×30

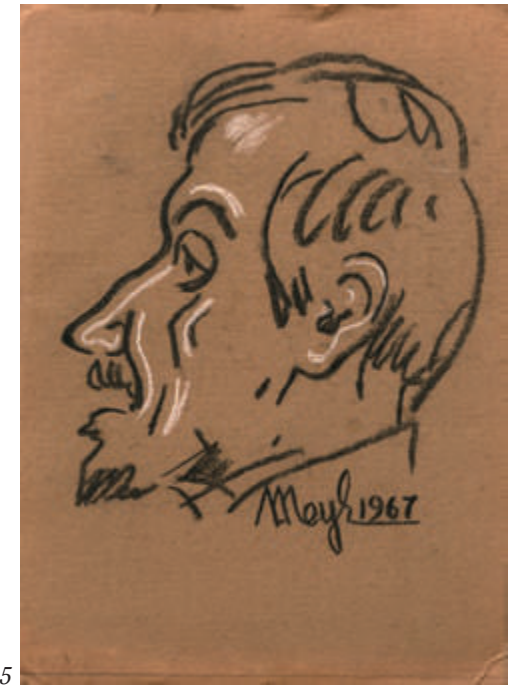
7. Тетяна Кравченко | 1970
Папір, вугілля, пастель. 35×29

3

4

5

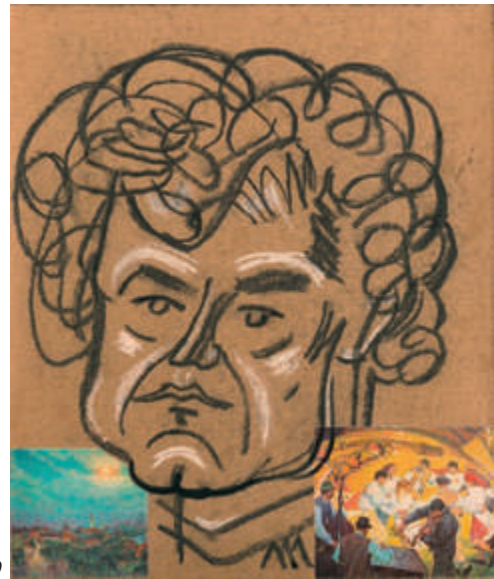
6

7

8

9

8. Володимир Бондаренко | 1970
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 42×30

9. Михайло Романишин | 1971
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 35×29

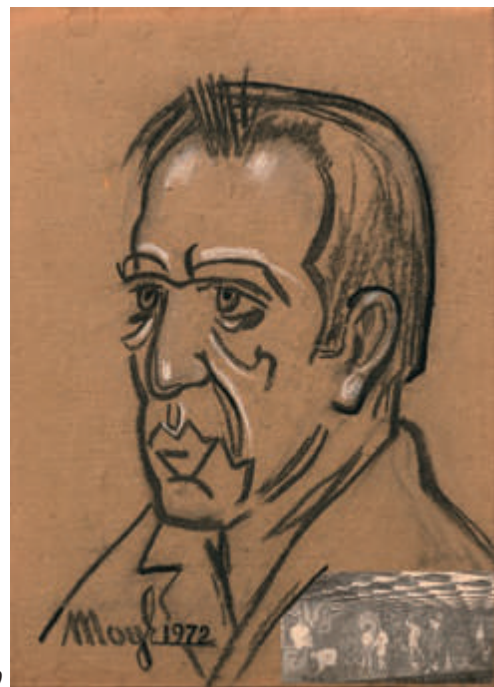
10. Валерій Ламах | 1972
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 42×30

11. Володимир Онищенко | 1975
Папір, вугілля, крейда. 30×26

12. Олександр Ковінька | 1975
Папір, вугілля, крейда. 42×30

13. Василь Бородай | 1975
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 42×30

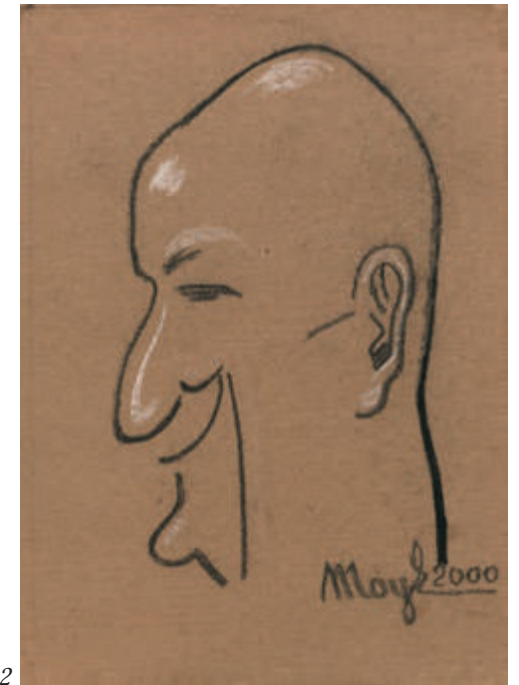
14. Іван Литовченко | 1975
Папір, вугілля, крейда. 34×34

10

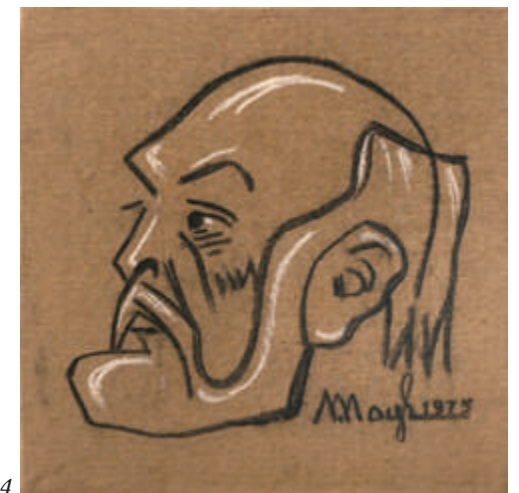
11

12

13

14

15

16

15. Володимир Мельниченко | 1975
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 40×37

16. Борис Піаніда | 1975
Папір, вугілля, крейда. 42×30

17. Макар Вронський | 1980
Папір, вугілля, крейда, пастель, 42×30

18. Микола Пасічник | 1980
Папір, вугілля, аплікація. 38×30

19. Ліза Миронова | 1980
Папір, вугілля, пастель. 42×30

20. Євген Петренко | 1980
Папір, вугілля, крейда. 40×34

21. Леонід Капітан з донькою | 1980
Папір, вугілля, крейда, пастель. 37×33

17

18

19

20

21

22

22. Леонід Стариков («Зав'язав на пам'ять») | 1981
Папір, вугілля, крейда. 42×20

23. Анатолій Гайдамака | 1981
Папір, вугілля, крейда. 42×31

24. «Пробився» (шарж на Анатолія Гайдамаку) | 1982
Цинк. 60×56

25. Михайло Хмелько | 1982
Папір, вугілля, крейда. 42×30

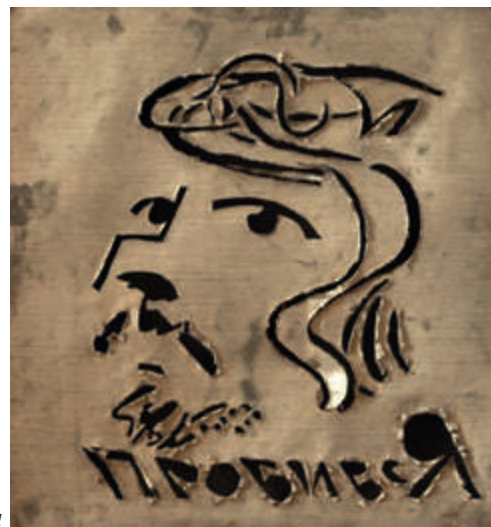
26. Микола Попінов | 1985
Папір, вугілля, крейда. 38×25

27. Григорій Пришедько | 1987
Папір, вугілля, аплікація. 42×31

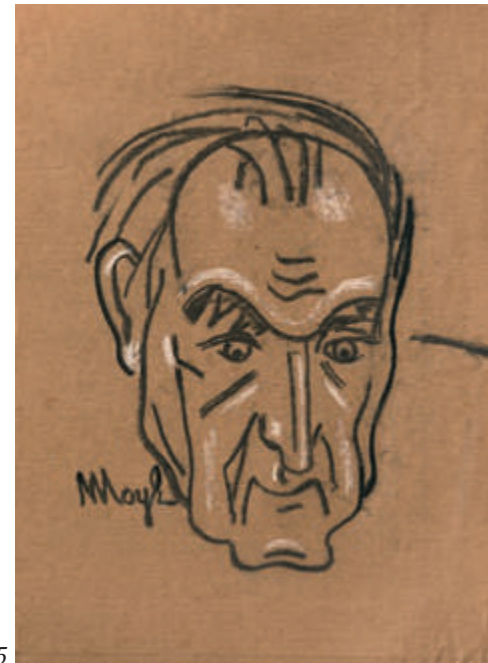
28. О. Кириченко | 1985
Папір, вугілля, крейда, пастель. 31×32

23

24

25

27

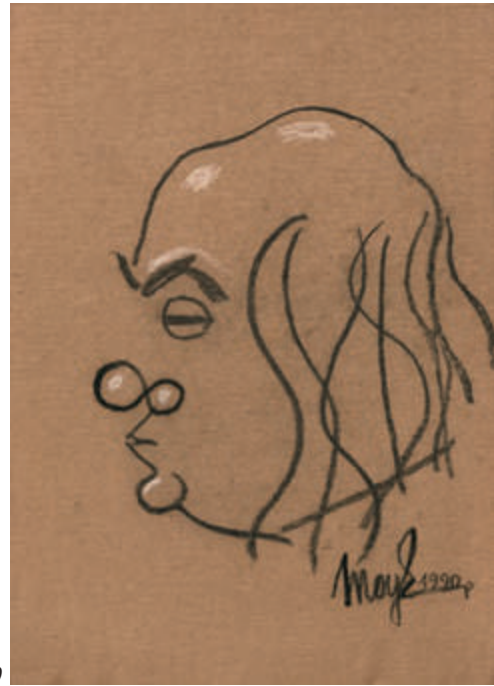
26

28

29

30

32

33

29. Микола Малишко | 1987
Папір, вугілля, крейда. 36 × 26

30. Юрій Алініченко | 1990
Папір, вугілля, крейда. 42 × 30

31. Галина Севрук | 1990
Папір, вугілля, пастель, аплікація. 40 × 30

32. Олександр Міловзоров | 1990
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 41 × 30

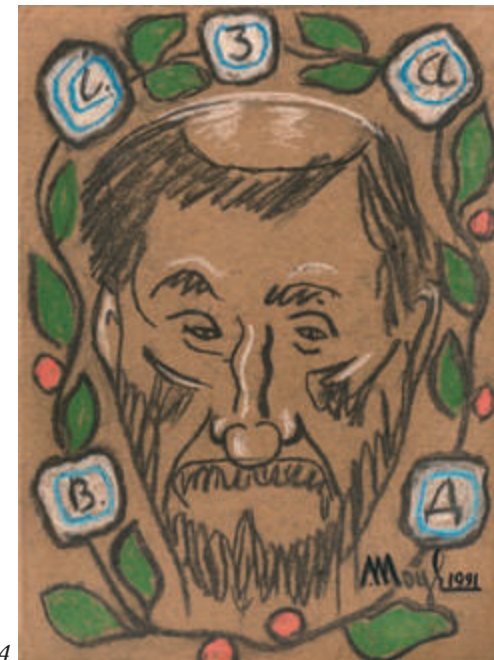
33. Микола Стороженко | 1992
Папір, вугілля, крейда. 40 × 36

34. Іван-Валентин Задорожний | 1991
Папір, вугілля, пастель. 41 × 31

35. Сергій Кілессо | 1999
Папір, вугілля, крейда. 35 × 35

31

34

35

36

37

36. Борис Тулін | 2000
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 42×30

37. Василь Перевальський | 2000
Папір, вугілля, крейда. 42×30

38. Людмила Семикіна | 2000
Папір, вугілля, пастель. 34×25

39. Михайло Дерегус | 2000
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 43×30

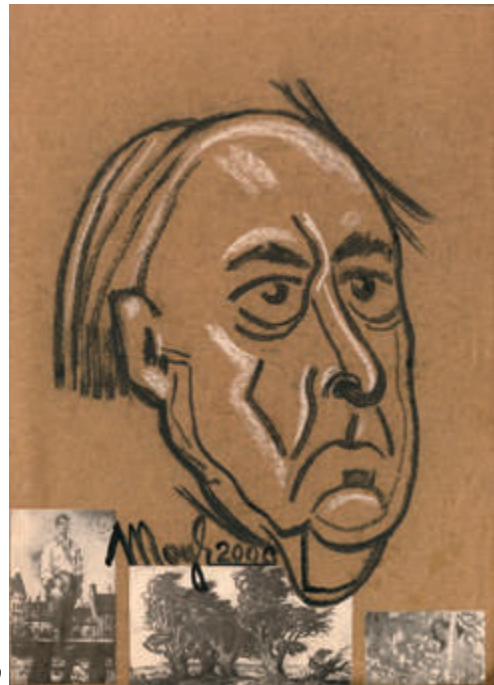
40. Юрій Лосицький | 2000
Папір, вугілля, крейда. 42×30

41. Віктор Григоров | 2000
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 42×30

42. Олександр Шульдіженко | 2000
Папір, вугілля, крейда. 40×35

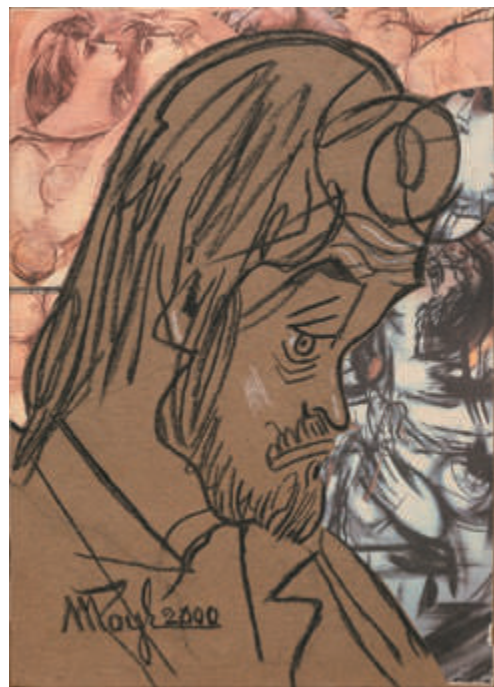
38

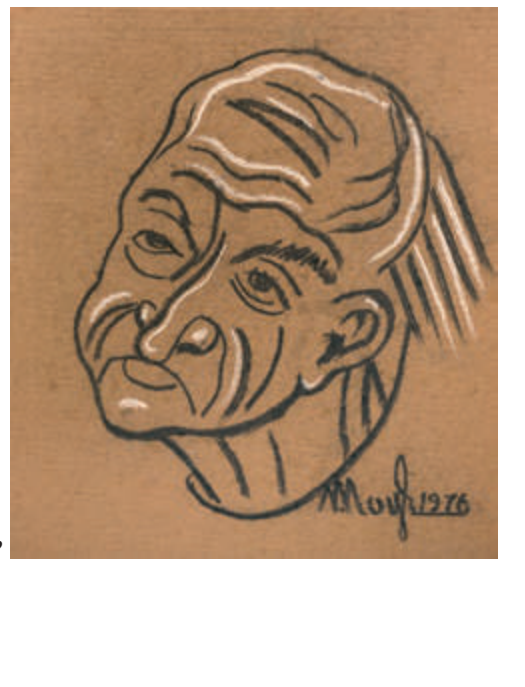
39

40

41

42

43

44

43. Любомир Дмитренко | 2003
Папір, вугілля, крейда. 42×34

44. Лариса Міщенко | 2001
Папір, вугілля, пастель. 35×29

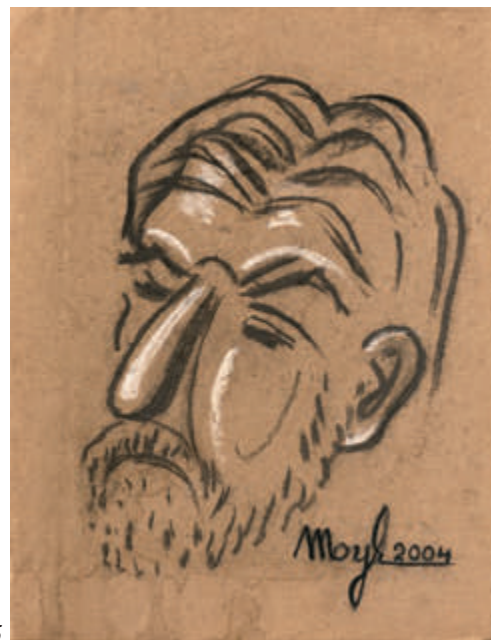
45. Павло Мовчан | 2004
Папір, вугілля, крейда. 40×30

46. Осип Кривоглаз | 2005
Папір, вугілля, крейда. 30×46

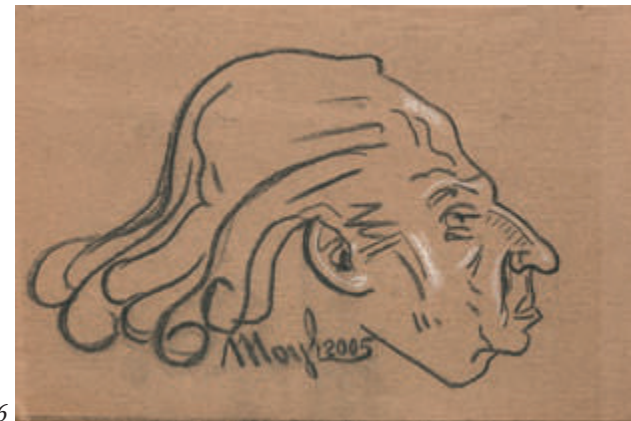
47. Руслан Кухаренко | 2005
Папір, вугілля, крейда. 40×35

48. Володимир Прядка | 2005
Папір, вугілля, крейда. 37×31

49. Інна Дорофієнко | 2006
Папір, вугілля, пастель. 40×34

45

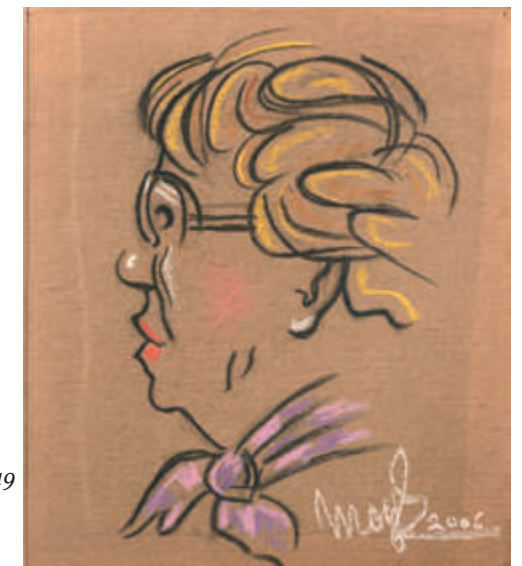
46

47

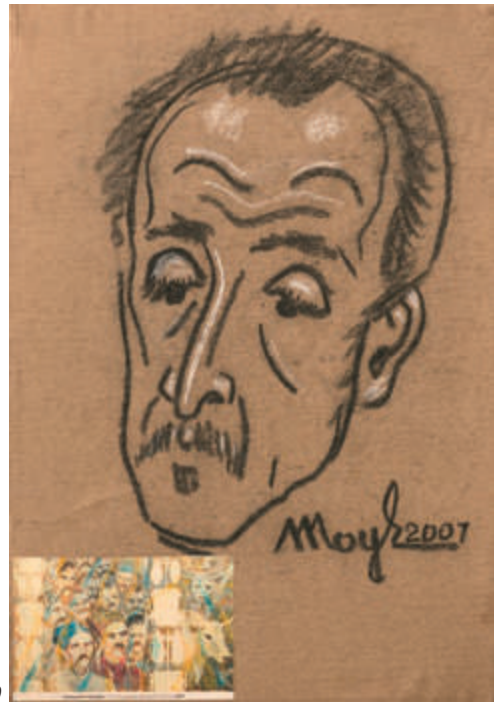

48

49

50

50. Володимир Євтушевський | 2007
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 38 × 26

51

51. Олександр Фонталін | 2006
Папір, вугілля, крейда. 35 × 35

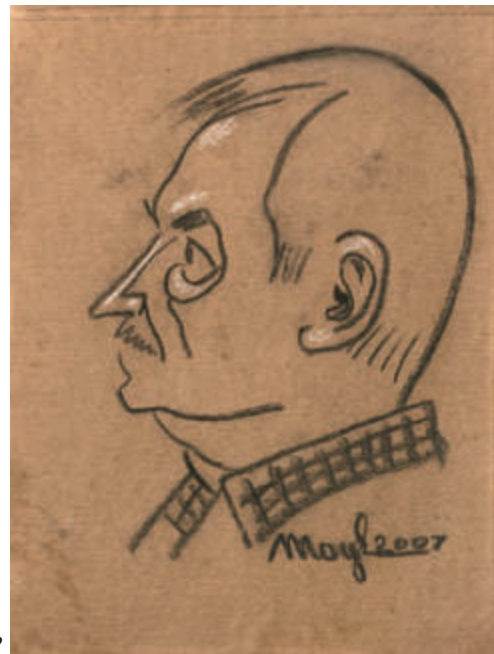
52. Олександр Мельник | 2007
Папір, вугілля, крейда. 36 × 26

53. Олексій Григоров | 2007
Папір, вугілля, крейда. 41 × 30

54. Людмила Жоголь | 2008
Папір, вугілля, пастель. 35 × 35

55. Нарцис Кочережко | 2010
Папір, вугілля, крейда, аплікація. 53 × 40

56. Василь Гурін | 2008
Папір, вугілля, крейда. 42 × 30

52

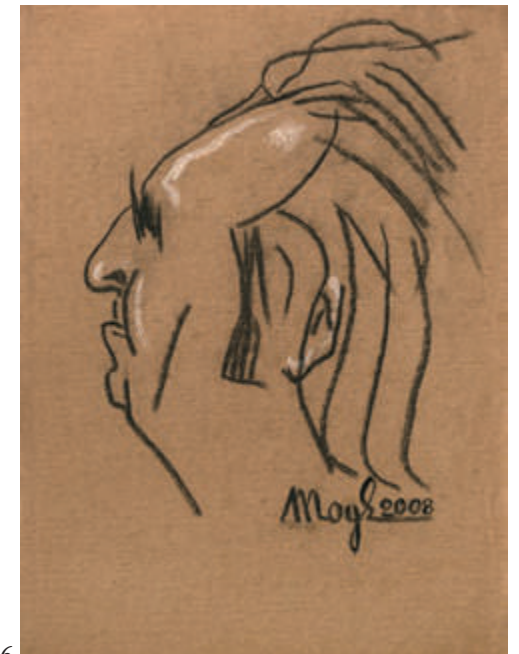
53

55

54

56